

כוחה העצומה של התפלה מתבטאת בזה שאין הגבלה לשום אדם באשר הוא, לפעול בה!!!

אמיתיים. ב', למה אכן מתבטא התורה הק' בלשון מליצה של חרב וקשת תחת הלשון הפשוט של תפלה ובקשה. וג', למה כתוב לשון של חרבי וקשתי, ולא כתוב סתם חרב וקשת.

וביאר הגאון ר' שלום שברון זצ"ל, דאדרבה, חדא מתרצתא בחברתא, מזה שכתבתה התורה בלשון חרבי וקשתי, זהו הסימן שאכן לא מדובר כאן מחרב וקשת דעלמא. אלא שהתורה הק' רוצה להדגיש שאיירי מחרב וקשת המיוחד ליעקב אבינו, וזהו גופא ההדגשה בכאן, שהחרב והקשת היחיד שהיה ליעקב זו היתה תפילתו ובקשתו, וללמדנו באה, שכלל ישראל אין כוחם אלא בפיהו, ואין לנו עצה ודרך אחרת, על כל צרה שלא תבא ובכל פינה שהאדם פונה אין לו אלא התפלה והבקשה.

ולא לחנם נמשלה התפלה לחרב וקשת, כי כאשר מתבוננים בפעולתם ובתפועולתם של החרב והקשת, אפשר להבחין בשני נקודות שבהן נתייחדו: א', שמצד אחד, כח השפעתם של שני כלים אלו תלויים בכח הפעלתם, והיינו שכפי הכח שמשתמש בעת הכאתו בחרב, או במשיכתו של הקשת לפני שחרור החץ, כך גודל יותר ויותר כח ההשחתה בהם. ב', שפעולה זו ניתן להיעשות גם ע"י נער קטן כמו באדם מבוגר.

כן ממש הדבר לענין התפלה, שמצד אחד אין שום נפק"מ מי הוא זה שמתפלל, מאדם הקטן והגרוע ביותר ח"ו בכדור הארץ, עד האדם הגדול ביותר בכלל ישראל, כולם יש להם האפשרות הפז להתרפק על קונם ולשפוך שיחם לפניו ית'. ומצד שני, כל כמה שהאדם מתפלל יותר בכוונה ומעומקא דליבא, כך גדל כח השפעתה להמשיך ברכות וישועות.

וכן מפורש בספר **חסידיים** (סי' ק"ל) וז"ל: "יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפילתו, אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעת עיניו, אשר תמיד בוכה ומתחנן, אע"פ שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקב"ה תפילתו ועושה חפצו", עכ"ל.

ולא עוד, אלא שהתפלה יש לה כח עד אין שיעור ממש, שכן אנו רואים (ברכות י.) שכאשר נשלחה ישעיה הנביא אל חזקיה המלך בנבואה מאת הקב"ה, ואמר לו "מת אתה בעוה"ז ולא תחיה לעוה"ב", ואח"כ אמר לו "כבר נגזרה גזירה. אמר ליה, בן אמוץ, כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא אפי' חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". וכי יש מצב עגום ומייאש יותר מזה, כאשר עומד נביא ה' מול האדם בשליחות מאת הקב"ה, ואומר לו בפנים 'אתה גמור' אין לך סיכוי' 'כבר נגזרה גזירה', עכ"ז עמד חזקיהו כחלמיש צור, ובלי היסוס ענה לעומתו, שמקובלני מבית אבי אבא, שכח התפלה הוא כ"כ חזק, שאפי' במצב המייאש ביותר שיש בעולם, אין שום סיבה להתייאש מן הרחמים, וכמו שאנו רואים שם שאכן נתרפא מחליו.

« **אמנם, התפילה צריכה לצאת מעומק הלב** »

ועפי"ז מפרש הגאון ר' זלמן סורוצקין זצ"ל, דלכא' מה יועילו המים והמזון שיספקו להם אימותיהם של כהנים גדולים, וכי אז כבר יתרצו בלבול את כל ימיהם בגלות, ולא יתפללו לצאת משם.

« **למה הוצרכו אמותיהן של הכהנים לספק מזון להרוצחים** »

כתוב בפרשתינו וישב בה עד מות הכהן הגדל אשר משח אתו בשמן הקדש (במדבר לה, כה). ואי' במשנה (מכות יא.) "לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות להם מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו". ומקשה הגמ', "טעמא דלא מצלי, הא מצלי מייתי (-וכי אם היו מתפללים שימות וכי היתה תפילתם נענית ומת), והכתיב כצפור לנוד, כדרור לעוף, כן קללת חנם לא תבא (משלי כו, ב) (-ור"ל שאין הקב"ה מביא קללה חנם על אדם, וא"כ מהיכ"ת שהיתה תפילתם נענית שימות הכהן בחנם על לא דבר), אמר ההוא סבא, מפירקיה דרבא שמיע לי, שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו".

כלומר שעל כתפיהם של הכהנים הגדולים היתה מוטלת אחריות נוראה, שלא יקרה שאחד בדורם יגיע למצב להרוג את חברו אפי' בשוגג, ואם כן הגיע הדור למצב כזה, הרי נזקף פגם גדול להכהן גדול, עד כדי כך שחיי נמצאים בסכנה אם הרוצח יתפלל עליו שימות.

הבה נתבונן, הכהן גדול, הנבדל ומובחר מכל שבט לוי, ושבט לוי עצמו נבדל ומובחר הוא מכל שאר השבטים, האיש המצטיין מכל ישראל וגם מאחיו הכהנים באזהרות ומצות מיוחדות, האיש שרק לו לבדו ניתן הרשות ליכנס לפני ולפנים לקודש הקדשים, האיש המתפלל ומכפר בעד כל כלל ישראל, וע"י מעשה עבודתו זוכים כלל ישראל לאושר היותר גדול בעולם, למחילת העוונות, היש לנו איש אחד שרבים צריכים לו יותר ממנו.

ולעומת זה, הרוצח בשוגג, שגלה לעיר מקלטו, חז"ל קוראים אותו רשע, וכאשר רש"י הקדוש מעתיק בפרשת משפטים, "משל הקדמוני, מרשעים יצא רשע וגו', במה הכתוב מדבר, בשני בני אדם שהרגו את הנפש, אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד, לזה אין עדים ולזה אין עדים, הקב"ה מזמין לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג בשוגג יורד בסולם, ונפל עליו והרגו, זה שהרג במזיד נהרג, וזה שהרג בשוגג גולה". נמצא, שהרי זו הפעם השניה שנהרג אדם על ידו, וידוע שאין מגלגלין חוב אלא ע"י חייב.

ובנוסף לכך הרי אמרו חז"ל (ברכות לב:) שכהן שהרג את הנפש אפילו בשגגה לא ישא את כפיו ואינו כשר לעבודה כלל, שנא' ידיתם דמים מלאו וגו' (ישעיהו א, 16), ומובן שגם תפלתו אינה רצויה כל כך לפני הקב"ה, ומכל שכן תפלת איש שהרג שתי נפשות מישראל, שתפלתו אינה רצויה כלל, ועם כל זה משמע מדברי חז"ל, שכח התפילה הוא כ"כ חזק ובוקע רקיעים, עד שתפילתו של הרוצח יכול לפעול גם נגד האיש המובחר מכל עם ישראל, הכהן הגדול.

« **גודל כוחה של התפלה הוא עד אין שיעור!** »

כדי הדברים לאשורן נקדים להתבונן במהו כוחה של תפלה. כתוב בפרשת ויחי, שיעקב אבינו אמר לבניו ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, אשר לקחתי מיד האמרי, בחרבי ובקשתי (בראשית מח, כב), ובתרגום כתב 'די נסיבית מידא דאמורא באצלותי ובבעותי'. ויש לדייק כמה דברים: א', איך משמע מלשון הפסוק שמיירי מ'תפלה ובקשה', ולא מחרב וקשת

הדברים שהבאנו למעלה, שאין שום מצב שהתפלה אינו יכול לפעול. ורק תפילה כזו אכן יפעיל הישועה המיוחלת.

החזו"א מתבטא באיגרותיו (ח"א טו) בלשונו הזהב והמתוק: "כוחה של תפילה עצום ורב הוא לאין ערוך, וחביבין ישראל שאין צריכים שליח, וכל ברנש בכוחו למצוא טוב על ידי תפילה, וה' מתאוה כביכול לתפלתן של צדיקים, ותפילה היא מטה עוז ביד כל אדם וכל שישים מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח".

יודוע היא העובדה (אגרות סופרים עמ' 74), שביקשו פעם **מהגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל** לבקש עבור חולה, וכעבור זמן מה נתקבל ממני מכתב בו כתב "ועל דבר שבקשוננו להתפלל עבור חולה, התפללתי ולא נענית, אולי היה איזה טעות בשם". והיינו, שלא עלה עד דעת הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל כי תפילתו לא נתקבל, והיה בטוח למעלה מכל ספק, שאם לא נענה בתפילתו הרי שהיה כאן טעות בשם הנצרך.

וממנו אנחנו צריכים ללמוד כדי לשמור ולעשות כמותו, וכך נזכה בעזרה שית' שתפילתנו יתקבלו במרומים.

« תפלה היא כלי הזיין של כלל ישראל? »

עוד כתוב בפרשתינו ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (במדבר לא, ח), ופרש"י, "בחרב, הוא בא על ישראל והחליף אומנותו באומנותם שאין נושעים אלא בפיהם על ידי תפילה ובקשה, ובא הוא ותפס אומנותם לקללם בפיו, אף הם באו עליו החליפו אומנות באומנות האומות שבאין בחרב שנאמר ועל חרבך תחיה (בראשית כז, מ)", עכ"ל.

והחפץ חיים מתייחס לדברי רש"י הללו (שמירת הלשון שער הזכירה פרק י'), וכותב בזה"ל: "כלי האומנות המיוחד לאיש הישראלי שהוא הדיבור המשילוהו חז"ל בכמה מקומות לענין אומנות (וכמו שפרש"י במדבר לא, ח), שכמו כלי אומנות שהוא דבר הכרח לענין עשיית כלים חדשים, ואפילו בעל מלאכה היותר חרוץ וחכם לא יוצא לפעול את המלאכה ללא כלי אומנות."

"כן הוא האדם עם כח הדיבור שניתן לו במתנה יכול לבנות בו שמים וארץ כדכתיב וְאֶשׁם דְּבַרְיָ בְּפִיךָ וְגו', לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֲרָץ (ישעיהו נא, טז), כי בדברי הקדושה שאדם מדבר בעולם הזה נברא למעלה עולמות ומלאכים קדושים, ועל כן על האדם להשגיח שלא יקלל את כלי האומנות שלו על ידי דיבורים אסורים ולשה"ר ורכילות, אלא דיבר בהם בדברי תורה ותפילה וקדושה, וכאמרם חז"ל (חולין פט.). על הפסוק הָאֱמָנָם אֵלֶם (תהלים נח, ב), מה אומנתו של אדם בעולם הזה ישים עצמו אלם יכול אף לדברי תורה כן תלמוד לומר צדק תדברון", עד כאן דבריו.

ולפי זה מובן מה שדרשו חז"ל הק' (במד"ד פרשה כ"ג אות ב') על הפסוק אֵלֶף לַמָּטָה אֵלֶף לַמָּטָה לְכֹל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לְצַבָּא (במדבר לא, ד), ואמרו ז"ל: "ג' אלפים מכל שבט ושבט, י"ב אלף למלחמה, י"ב אלף משמרין את כליהם וי"ב אלף לתפילה", ע"כ.

ודקדוק בספר **אור יחזקאל** (אמונה עמ' קפ) בזה"ל: "ולכא"ו יפלא, והרי מלחמת מדין היתה מלחמת מצוה, כי יצאו ע"פ דבר ה' ליקח נקמתו במדין, וא"כ בטוח שיצאו מנצחים במלחמה, שהרי שלחם הקב"ה לקחת נקמתו מהם, ומדוע הוצרכו לצאת לתפלה ולבקש נצחון, והלא הובטח להם כי יטלו נקמה במדין."

ולפי כל הנ"ל מובן היטב, כי כלי זיין האמיתי של כלל ישראל הרי הוא כח התפילה, ולכן היו צריכין להתייחס אליה כאילו היא הכלי זיין היחיד. וזהו שכתב רש"י שבלעם נהרג בחרב כי החליף אומנותו באומנותם של כלל ישראל, ולפיכך המדה כנגד מדה היה שכלל ישראל החליפו אומנותם באומנותו והרגוהו בחרב.

אלא ודאי שהיו ממשיכים להתפלל, אבל הן ניסו בזה לפגום כמה שהן יכולות באיכות תפילתם, ולכן קיוו שאחרי שיקבלו מים ומזון כבר לא יהיה תפילתם מעומקא דליבא כל כך, כי כאשר יהודי מתפלל מעומקא דליבא תפילתו נענית מיד, וזה סכנה נוראה לכהן גדול, אך כאשר התפילה אינו בא כל כך מעומק הלב, אז גם כח השפעתה יורד, ואינו בטוח לגמרי.

וכן מבואר לענין מה שאי' בגמ' (בבמות טד) "א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקרות מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים". ולכא"ו צריך להבין, דעכ"ז למה הוצרך לבראם עקרות מטבעם, הקב"ה היה יכול למנוע מהם שלא להוליד, כדי שיתפללו.

ועוד צ"ב **במדרש תנחומא** (תולדות ט) הגדילו חז"ל להתבטא ואמרו "ולמה נתעקרו האמהות שהיה הקב"ה מתאוה לתפלתם, אמר הקב"ה עשירות הן נאות הן, אם אני נותן להם בנים, אינן מתפללות לפני, וכו", ולכא"ו תמוה מאד, וכי ס"ד דבלי שיהיו עקרות לא היו מתפללות, הרי תפלות אבות תקנום, ובודאי שהם השיגו גודל הדביקות שבתפלה, ובודאי היו מתפללים גם אם היו להם ילדים.

אלא שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ותפילה שלימה היא תפילה היוצאת מעומק הלב, ולכן לא די לו להקב"ה שימנע מהם מלהוליד, כי עדיין אינו דומה תפלה של אדם שיודע שיכול להוליד 'בדרך הטבע' לתפלה של אדם שיודע שבדרך הטבע אינו יכול להוליד, ולכן כיון שהתאוה הקב"ה לדרגה היותר גדולה של תפלה, לכן ברא להם כעקרות, וכך היתה תפילתם באמת מעומק הלב ובשלימות היותר גדולה שיכול להיות.

ואותה הנהגה אנו מוצאים גם כששלח הקב"ה את משה רבינו אל פרעה בפעם הראשונה, ובמקום שיועיל שליחותו, עוד הכביד פרעה את העבודה יותר על כלל ישראל, וצריכין להתבונן מה טמון בהנהגה הזאת של הקב"ה.

אלא שהקב"ה רצה להביא את כלל ישראל למצב שהם יתפללו ממקום העמוק ביותר שבלב, בלי שיהיה להם שום תקוה גשמית על דרך של הצלה גשמית, וכך ע"י תפלה מעומק הלב כזה, ודאי תהא נענית באופן מלא.

« צריכה להתלוות לתפלה, אמונה שלימה, שבכח התפילה לשנות »

וצריכין להזכיר כאן נקודה נוספת, לא פחות חשוב, כדי שתפילתנו אכן יתקבלו לרחמים ולרצון.

שכן אי' בגמ' (ר"ה יח.) "דתניא היה רבי מאיר אומר שנים שעלו למטה וחולייין שוה, וכן שנים שעלו לגרדום לידון, ודינן שוה, זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל, מפני מה זה ירד וזה לא ירד זה ניצל וזה לא ניצל, זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה, מפני מה זה נענה וזה לא נענה, זה התפלל תפלה שלימה נענה, וזה לא התפלל תפלה שלימה לא נענה".

ושואל הגה"צ ר' אלי' לאפיאן זצ"ל, הלא מדובר על שני חולים שעלו למטה וחולייין שווה, והרופאים כבר נתיאשו מחייהם, וכן השניים שעלו לגרדום למשפט ההריגה, היעלה על הדעת שאדם שנמצא במצב כזה, לא יכוון היטב בתפלתו, וכי יכול בן אדם במצב כזה לחלוט או לחשוב מדבר אחר, חוץ ממצב הסכנה הנוראה שהוא נמצא בה, וא"כ איך שייך לומר שאחד מהם לא התפלל תפילה שלימה.

ועונה במסר נוקב ויורד, שאין הכוונה כלל על כוונת 'התפלה' עצמה, כי ודאי שניהם התפללו באותה כוונה, אלא הפגם של האחד היה שאינו 'מאמין' שתפלתו תתקבל, הוא אינו מאמין שאדם שנמצא במצב כזה עדיין יכול להינצל ולהישאר בחיים, וזהו פגמו, ולכן אכן לא נתקבל תפילתו, כי אדם כשעומד להתפלל לפני הקב"ה צריך לחזק ולהאמין בתוך תוכו, בכל

...כוחה של תפילה
עצום ורב הוא לאין
ערוך, וחביבין
ישראל שאין
צריכים שליח, וכל
ברנש בכוחו למצוא
טוב על ידי תפילה,
וה' מתאוה כביכול
לתפלתן של
צדיקים, ותפילה
היא מטה עוז ביד
כל אדם וכל שישים
מבטחו בו יתברך כן
יעלה וכן יצליח..."